

„Doufám, že budu studentem
až do konce života.“

Anton Pavlovič Čechov

**MARIE
CURIE-SKŁODOWSKÁ**

**SYMBOLISMUS
KORUNY**

**RUJÁNA, PERLA
BALTSKÉHO MOŘE**

n@ - BULLETIN

Filozofie pro život - č. 106 - 25. srpen 2018

Filozofie, kterou v Nové Akropolis navrhujeme, je způsob života dostupný všem, což znamená uplatňování učení velkých mudrců v praxi.

Kultura je uskutečňování lidských hodnot v životě, čímž se stává aktivní, využívá kvality každého člověka a rozšiřuje obzory.

Dobrovolnictví je plodem vůle vložené do služby ostatním. Neexistuje větší bohatství, než je ochota.

BRNO

www.akropolis.cz/brno

HRADEC KRÁLOVÉ

www.akropolis.cz/hradec

LIBEREC

www.akropolis.cz/liberec

OLMOUC

www.akropolis.cz/olomouc

OSTRAVA

www.akropolis.cz/ostrava

PARDUBICE

www.akropolis.cz/pardubice

PLZEŇ

www.akropolis.cz/plzen

PRAHA

www.akropolis.cz/praha

ÚSTÍ NAD LABEM

www.akropolis.cz/usti

ZLÍN

www.akropolis.cz/zlin

PhDr. Slavica Kroča, šéfredaktorka

Redakce a grafická úprava:

Mgr. Ivana Hurytová, Martina Flaitingrová,

Mgr. Aleš Gabriel, Eva Bímová

Vydává Nová Akropolis z. s.

Varšavská 19, 120 00 Praha 2

Tel.: 222 515 152, mail: nova@akropolis.cz

Nová Akropolis se nemusí plně ztotožňovat s obsahem uveřejněných textů, odpovídají za ně výhradně jejich autoři.

© Nová Akropolis z. s.

Všechna práva vyhrazena. Tento bulletin nebo jakákoli jeho část nesmí být reprodukovány v jakékoli formě bez předchozího písemného svolení vydavatele.

www.akropolis.cz

Milí čtenáři,

do konce letních prázdnin zbývá jen několik dnů, a tak jsou přípravy na nový školní rok již v plném proudu. Víím, že jsou tací, kteří se těší na dny strávené ve škole či na univerzitě, ale zároveň víím, že ne pro všechny je snadné opustit prázdninový rytmus a vrhnout se do získávání nových poznatků a dovedností. Přesto věřím, že dny strávené studiem se mohou stát dobrodružstvím, když se podaří správně propojit úsilí těch, kteří učí, s těmi, kteří se učí, neboli učitelů a žáků.

Z pohledu filozofie byl systém vzdělávání vždy úzce spjat s výchovou. Samotné slovo edukace vychází z latinského slova educare, což znamená vést vpřed, vést ven. Učitel tak nezastává jen roli někoho, kdo předává vědomosti, ale je zároveň vychovatelem, který odhaluje to, co je ukryté v nitru člověka, a pomáhá mu nalezené hodnoty vytáhnout na povrch a rozvíjet je.

Kdybychom výuku zúžili jen na předávání poznatků bez možnosti je vnitřně prožít a přenést je do praktického života, dotknou se jen naší intelektuální úrovně a neumožní nám, abychom s jejich pomocí odkryli své vnitřní potenciály a sklony. Pokud je však vzdělávání spojené s výchovou, zasáhne nejen naši mysl, ale i naše srdce a ruce. To znamená, že o předaném učení budeme nejen přemýšlet, ale oživíme ho i našimi city a skrze konkrétní jednání ho uskutečníme v praxi. Jedině tak může způsobit vnitřní změnu, která nám umožní udělat v životě další krok vpřed.

Výchova a vzdělání nejsou omezeny věkem, neboť v každém období života má člověk možnost se učit a prohlubovat své kvality.

Věřím, že i pro vás, milí čtenáři, se nový školní rok stane výzvou k návštěvě některých našich přednášek a kurzů, které pořádáme v deseti městech České republiky. Těšíme se na setkání s vámi.

Eva Bímová

Ředitelka Nové Akropolis v České republice

PODOBENSTVÍ O STRACHU

Jedna myš se bála kočky a žila v neustálém strachu. Téměř se neodvážila vylézt ze své díry a velmi tím trpěla.

Jednoho dne zavítal do míst, kde nešťastná myš žila, mocný kouzelník. Myši se mu zželelo a kouzlem ji proměnil v kočku. I ta ale žila v neustálém strachu – bála se psa. Kouzelník ji tedy proměnil ve psa, ale ani tím ji strachu nezbavil – bála se levharta. Ještě jednou tedy kouzelník využil své umění a přeměnil ji v levharta. Jenže levhart se bál lovce.

V tu chvíli přeměnil kouzelník levharta zpět v myš a prohlásil: *Je mi líto, ale nemohu ti pomoci. Ať dělám, co dělám, v nitru jsi stále jen myš.*

S ÚSMĚVEM JDE VŠECHNO LÉPE...

DÁREK

Manželský pár dostal dopis se dvěma vstupenkami do opery a vzkazem: *Hádejte, kdo vám to posílá.*

Oba přemýšleli, kdo jim mohl poslat vstupenky na nejlepší místa, ale nedokázali na nikoho přijít.

Přesto se vypravili do opery a užili si to.

Když se vrátili domů, našli vykradený byt, všechno zpřeházené a poničené.

Na stole ležel vzkaz: *Ted' už to víte...*

SYMBOLISMUS KORUNY

Ve všech známých civilizacích odnepaměti existovaly odznaky panovnické hodnosti. Ty, které zdobily hlavu vládce, patřily mezi nejdůležitější a měly různou formu, ať už se jednalo o čelenku z ptačích per u náčelníků severoamerických indiánů, korunu egyptských faraonů, jež symbolicky představovala sjednocení Horního a Dolního Egypta, nebo vavřínový věnec u starých Římanů. Právě latinské označení věnce, corona, dalo vzniknout názvu středověkých odznaků panovnické moci, královským korunám.

Pokud mluvíme o koruně jako o symbolu moci panovníka, jedná se především o jeho moc nad sebou samým, která mu pak dává právo vládnout ostatním. Neboť pouze ten, kdo dokáže vést sám sebe, může dobře a spravedlivě vést druhé. V křesťanské tradici nacházíme souvislost mezi korunou panovníka a Kristovou trnovou korunou nebo svatozáří. To vše odkazuje k moudrosti a ctnostem, jež by měl panovník mít a k nimž byl od svého mládí vychováván.

V českých zemích je nejstarší součástí korunovačních klenotů Svatováclavská koruna, již před svou korunovací nechal zhotovit Karel IV. Od jeho dob se také korunovace, která dříve byla spíše symbolickým aktem, stala nezbytnou a politicky závaznou událostí, kterou byl každý český král povinen podstoupit.

Podoba královské koruny nebyla nikdy náhodná. Každý materiál použitý při jejím zhotovení, každý tvar a zdobný prvek měly funkci nejen estetickou, ale především symbolickou.

Kovem tradičně používaným pro zhotovení královských korun bylo zlato. To bylo vždy považováno za nejušlechtlejší z kovů a jako takové bylo spojeno se Sluncem jako symbolem světla a poznání. Tvar zlaté obroučky se pak blížil kruhu, jenž představuje dokonalost a jednotu, ctnost nezbytnou pro soudržnost každé společnosti.

Kromě tohoto horizontálního prvku mívala koruna také prvek vertikální, který vybíhal ze základního kruhu vzhůru a symbolizoval snahu přiblížit se vyššímu, nesmrtelnému a dokonalému světu. Ve středověké křesťanské Evropě byl tímto prvkem především kříž, který je sám o sobě také symbolem spojení horizontálního a vertikálního směru, dočasného a věčného světa. Zárukou tohoto spojení byl právě panovník, který se svým jednáním a životem snažil přiblížit vznešeným idejím a nadčasovým hodnotám, jako jsou dobro, krása, pravda a spravedlnost, a přenést je do celé společnosti.

Ani drahé kameny, které zdobily panovnické koruny včetně té svatováclavské, nebyly vybírány náhodně. I každý z nich měl nejen svou estetickou hodnotu, ale také symbolický význam. Nejčastěji používanými drahými

kameny byly rubíny, safíry a smaragdy. Každý z nich má svou energii a představuje ctnosti vlastní skutečnému králi.

Rubíny jsou svou rudou barvou spojeny s planetou Mars. Jsou symbolem aktivity, životní síly, ale také veselosti. Představují královskou lásku a milost. Chrání také před nemocí, a to jak tělo, tak i duši.

Safír je drahým kamenem barvy nebe. Představuje vznešenost a mír, který však přináší pouze tomu, jehož život je ctnostný a čistý. Je symbolem klidné mysli a těch, kteří mají v životě ušlechtilé a vznešené cíle. Chrání před závistí, zradou a podvody.

Smaragdy jsou ztělesněním naděje a víry. Díky své zelené jsou spojovány s jarem, přírodou, mládím a znovuzrozením, ale také s radostí, kterou pomáhají v člověku najít a obnovit. Chrání proti nemoci a slabostem.

Neméně důležitým prvkem hojně využívaným při zdobení korun byly perly. Jejich kulatý tvar opět odkazuje k jednotě a dokonalosti. Perla je rovněž krásným symbolem čistoty a nevinnosti. Představuje schopnost sebezdokonalení, která je vlastní každému člověku: tak jako je krásná a čistá perla zrozena z malého zrnka písku, stejně i každý člověk může zdokonalit a zkrášlit sebe sama a své nitro.

MUDr. Jana Hastíková

VĚDĚLI JSTE, ŽE...

... mnoho potravin, které běžně konzumujeme, má velmi příznivé účinky na naše zdraví? Abychom jedli zdravě, není nutné nakupovat zvláštní potraviny ani věnovat mnoho času přípravě jídla. V tomto článku Vám přinášíme přehled účinků některých obilovin a jednoduché tipy na jejich využití v kuchyni. V dalších článcích se budeme věnovat ovoci, zelenině a bylinám.

Oves

Podle *Mattioliho herbáře* je oves obilninou, která člověku poskytuje nejvíce síly. Jeho konzumace je vhodná před namáhavou fyzickou prací nebo v průběhu rekonvalescence. Kromě toho pomáhá proti průjmům a nechutenství, a dokonce se používá jako podpůrný prostředek při odvykání drogám.

Jak ho použít: Z ovesných vloček lze snadno udělat kaši, která je vynikající na snídani. Vločky uvaříme ve vodě nebo v mléce, dochutit je můžeme například čerstvým či sušeným ovocem, medem nebo cukrem, kakaem, oříšky či semínky. Pokud nemáme ráno čas vařit, můžeme vločky večer namočit do vody, mléka nebo jogurtu a nechat je přes noc nabobtnat.

Žito

Napomáhá správnému fungování střev, pomáhá proti zácpě, přispívá k prevenci nádorů. Žitné pečivo je na rozdíl od klasického pšeničného vhodné i pro diabetiky a navíc nás zasytí na delší dobu, takže je vhodné i při redukčních dietách.

Jak ho použít: Ze žitné mouky se dá péct sladké i slané pečivo, může se použít na zahuštění omáček, zkrátka všude tam, kde se

jinak používá mouka pšeničná. Pečivo z žitné mouky je o něco hutnější. V některých pekařstvích se dá koupit žitný chléb i jiné pečivo.

Špalda

Co umí: Je to stará odrůda pšenice. Oproti klasické pšenici má vyšší obsah minerálních látek a často ji snášejí i lidé, kteří mají alergii na lepek (pozor: alergie na lepek není totéž jako celiakie, celiaci špaldu nesmějí). Hildegarda z Bingen, slavná lékařka z dvanáctého století, považovala špaldu za nejzdravější obilvinu, která dodává člověku sílu, prohřívá organismus, přispívá k tvorbě krve a napomáhá regeneraci organismu. Doporučovala její konzumaci každodenně, a obzvláště v průběhu nemoci a rekonvalescence.

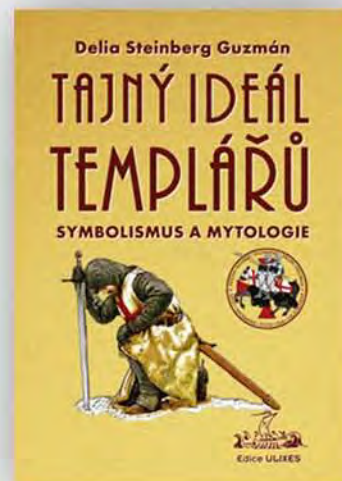
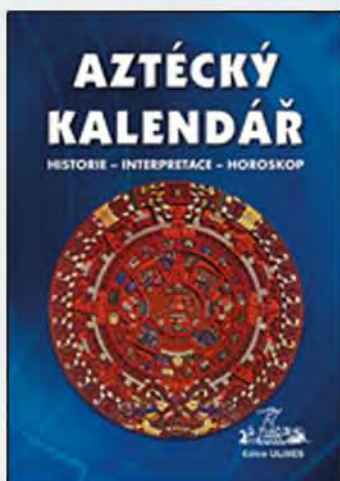
Jak ji použít: Stejně jako žitná, i špaldová mouka se dá použít místo klasické pšeničné. Díky své mírně nasládlé chuti se však hodí spíše na přípravu sladkých pokrmů. Ze špaldy se také vyrábí náhražka kávy.

Jáhly

Co umí: Vyrábějí je z prosa oloupaním vrchních obalů zrn. Jsou přirozeně bezlepkové, lehce stravitelné a obsahují velké množství minerálních látek (především železa) a vitamínu B.

Jak je použít: Jáhly mají velmi široké využití: Uvařené je lze použít jako přílohu k různým jídlům místo rýže nebo těstovin. Výborný je staročeský recept na jáhelník: jáhly se povaří v mléce a zapečou se sušeným ovocem a vejcem. Prodávají se také jáhlové vločky, které lze použít místo vloček ovesných.

KNIHY A REPRODUKCE ARCHEOLOGICKÝCH NÁLEZŮ Z CELÉHO SVĚTA

V našich sídlech nebo na www.vecnakrasa.cz

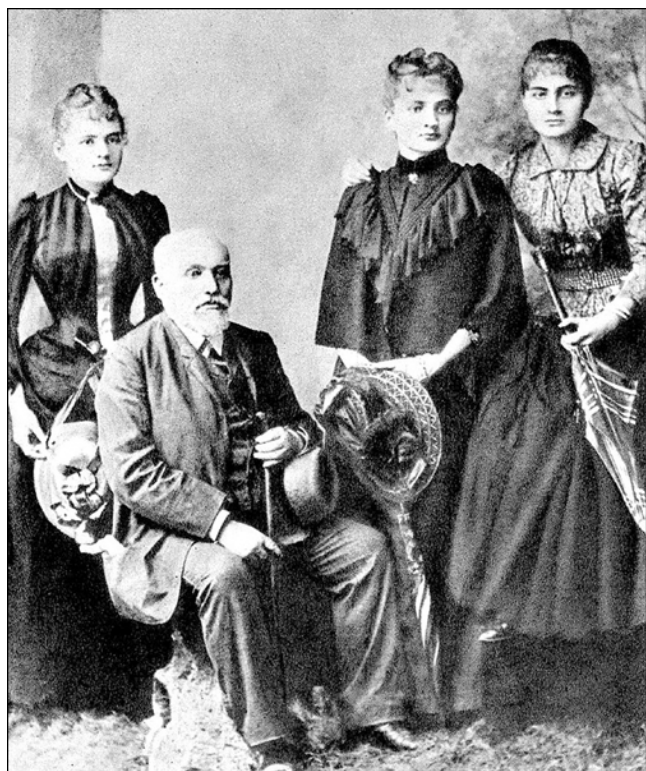
VELKÉ ŽENY

MARIE CURIE-SKŁODOWSKÁ

Světznámá vědkyně a objevitelka, která díky své houževnatosti a vytrvalosti spolu se svým manželem objevila dva nové prvky, polonium a radium, a s nimi i princip radioaktivity. Byla však také velmi odvážná a za svým snem studovat fyziku se vydala až na pařížskou Sorbonnu, kde se stala první ženou studující tento obor. A v neposlední řadě projevila i velkou ušlechtilost, protože za svými objevy vždy viděla prospěch lidstva: žádný z nich si nenechala patentovat a bez nároků na odměnu je přenechala vědcům celého světa, aby je mohli volně využít v mnoha dalších oborech.

Pracovité mládí

Marie Skłodowska se narodila ve Varšavě v rodině učitelů Władysława a Bronisławy Skłodowských jako jejich nejmladší dítě. Rodina patřila k nižší polské šlechtě a kvůli

svým aktivitám zaměřeným proti Rusku, pod jehož nadvládou tehdy Polsko bylo, přišla o velkou část majetku i o příležitosti najít si dobré zaměstnání. Matka učila na dívčí škole, otec vyučoval matematiku a fyziku a byl ředitelem dvou chlapeckých gymnázií, ale z politických důvodů musel z těchto míst odejít a živil se výukou soukromých žáků stejně jako později jeho dcera Marie. Od mládí bylo jejím snem studium fyziky a matematiky. Vždy ji přitahovala čísla, a jak sama říkala, řešení matematických příkladů ji uklidňovalo a pomáhalo jí se soustředit.

Ve Varšavě bohužel Marie Skłodowska fyziku studovat nemohla, ženám to nebylo dovoleno, a proto se rozhodla odejít do Paříže na Sorbonnu. Pracovala jako soukromá učitelka dětí z bohatších rodin, aby si na studium vydělala peníze. Navíc nabídla své starší sestře Bronisławě, která chtěla jít studovat na Sorbonnu medicínu, že ji bude v prvních letech studia podporovat s tím, že až studia dokončí a získá nějaké prostředky, pomůže zase na oplátku finančně Marii. A tak se také stalo. Po celou dobu studií své sestry Marie pracovala, ale po večerech se vytrvale vzdělávala a studovala matematiku, fyziku, chemii a francouzštinu. A tak téměř čtyři roky trpělivě čekala na svou velkou chvíli.

Sorbonna: splněný sen

V roce 1890 sestra studia dokončila a pozvala Marii do Paříže. Ta se tam dostala až o rok později. Po příjezdu se hned jela podívat na vysněnou univerzitu, záhy složila zkoušky a jako první žena začala na Sorbonně studovat matematiku, fyziku a chemii. Zpočátku žila u své sestry na okraji Paříže, ale po několika měsících se přestěhovala do takzvané Latinské čtvrti v blízkosti univerzity.

Žila velmi chudě a skromně a její studium ji zcela pohltilo; dokonce tak, že zapomínala na jídlo, v zimě si nechtěla topit, aby neutrácela peníze, a tak se několikrát ocitla na pokraji svých fyzických sil. Ale vždy za pomoci přátel tyto těžké situace překonala, a nakonec všechny strasti zastínilo usilovné studium a zarputilé zkoumání zákonitostí matematiky, fyziky a chemie. V roce 1893 získala diplom z fyziky a o rok později z matematiky. Pak začala pracovat pro Lippmannovy závody v areálu univerzity, kde dostala přidělený sklad, ze kterého si udělala provizorní laboratoř, aby mohla zahájit svoje výzkumy.

Spřízněné duše

Ve svém mládí se Marie Skłodovská zařekla, že se nikdy nezamiluje, že se plně bude věnovat pouze vědě. Srdce však vždy neposlouchá příkazy rozumu. V roce 1894 se seznámila s mladým vědcem Pierrem Curie, který pracoval v laboratoři Henryho Becquerela. Společná práce a obrovské nadšení pro vědu je postupně sblížily a Marie našla v Pierrovi velikou životní oporu i lásku. O dva roky později se vzali. Oba byli stejně zapálení pro vědecké zkoumání a pro nové objevy. Byli i stejně ušlechtilí v tom, že své

výzkumy a postupy nechali k dispozici dalším badatelům a nikdy si je nenechali patentovat, navzdory tomu, že celý život bojovali o finanční zajištění své rodiny i svých výzkumů a mohlo jim to přinést nemalé bohatství.

Pierre Curie doporučil Marii svému zaměstnavateli Bequerelovi, a ten jí nabídl možnost doktorské práce na výzkumu uranové rudy a její radioaktivity. Tak začala její velmi zdoluhavá a namáhavá práce na tom, aby z uranové rudy získala sloučeniny, které jsou příčinou radioaktivity.

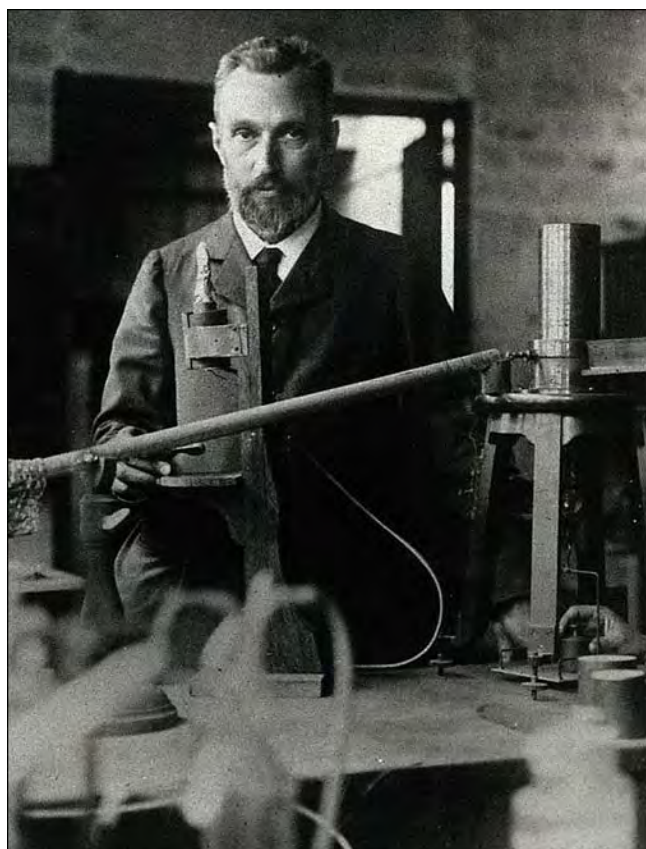
Po nějaké době Pierre Curie, když viděl Mariino zapálení, odložil své vlastní výzkumy a přidal se k ní. Oba brzy pochopili, že příčinou radioaktivity musí být nějaký nový prvek, který září mnohem více než uran, ale ještě několik let trvalo, než se jim ho podařilo izolovat. Po čtyřech letech, v roce 1898, objevili *polonium*, prvek, který Marie pojmenovala po své rodné vlasti. Ten ale nebyl zdrojem tak silné radioaktivity. Proto pracovali dál, a v prosinci téhož roku objevili onen zářící zdroj, pojmenovaný podle svých zvláštních vlastností *radium*. A tak se konečně přiblížili k pochopení procesu radioaktivity a mohli ho popsat jako důsledek rozpadu jádra atomu.

V té době začala Marie Curie-Skłodovská publikovat řadu vědeckých článků, jak o nových prvcích a radioaktivitě, tak i o rychlém rozpadu nádorových buněk vystavených radioaktivnímu záření, což byl velmi nadějný vědecký objev. V roce 1903 jako první žena získala titul doktor fyziky a ve stejném roce jí byla udělena Nobelova cena za fyziku. Sorbonna sice roli Marie při výzkumu příliš neuznávala, ale ocenila Pierra, který se na univerzitě stal profesorem a vedoucím katedry fyziky. Tímto krokem manželé získali nějaké finanční prostředky na svůj další výzkum a lepší laboratoř a také všeobecnou podporu pro svou práci.

Životní ztráta

Navzdory obrovskému množství práce a trvalému nedostatku peněz pro svůj výzkum byli manželé Curieovi šťastní. Věnovali se vědeckému zkoumání, které je zcela pohltilo, ale zároveň spolu prožívali chvíle šťastného rodinného života. V roce 1897 se jim narodila první dcera Iréne, budoucí nositelka Nobelovy ceny za objev umělé radioaktivity, a v roce 1904 druhá dcera Éve. Výsledky jejich výzkumů překonávaly všechna očeká-

vání a odhalovaly netušené možnosti využití, především v medicíně. A oni snili o tom, co všechno ještě dokážou. Ale život nikdy není přímočarý.

19. dubna 1906, při nehodě s povozem, přišel Pierre Curie o život. Pro Marii to byla nepopsatelná rána. Ztratila spřízněnou duši, milujícího manžela a otce svých dcer i zapáleného spolupracovníka, který jí nadšeně pomáhal při jejich objevech. A také vědce, který jí mohl poradit svými zkušenostmi a vědomostmi. Projevila se však opět její obrovská vnitřní síla a znovu se na své životní cestě zvedla a pokračovala dál. Pařížská Sorbonna se tentokrát zachovala lépe a prázdné místo vedoucího katedry po Pierrovi přenechala Marii, která tak byla alespoň trochu finančně zajištěna a mohla dál pokračovat ve svých výzkumech.

Další plodný život

Neustále se snažila nejen pracovat, ale i připomínat v mnoha přednáškách důležitost tohoto výzkumu pro celý svět, a především pro lékařství, kde se už začalo s prvními pokusy s radiem a jeho působením na rako-

vinné buňky. V roce 1911 získala druhou Nobelovu cenu, tentokrát za chemii. I když jako žena nebyla zvolena do Francouzské akademie věd, druhá Nobelova cena přesvědčila francouzskou vládu, aby jí pomohla při práci, a tak byl v roce 1914 založen Ústav pro radium za účelem výzkumu v oblasti chemie, fyziky a lékařství, který Marie vedla.

Během první světové války se Marie Curie-Sklodovská vrhla do pomoci všude, kde to bylo možné. Navrhla pojízdny rentgenové vozy, které v polních podmínkách pomohly vyšetřit více než milion zraněných vojáků. Sama pak působila jako ředitelka radiologického servisu Červeného kříže a založila první francouzské radiologické centrum. Hned na začátku války nabídla francouzské bance své zlaté Nobelovy ceny, aby se peníze z nich použily na pomoc potřebným, což však banka odmítla. Všechny své válečné zážitky shrnula v knize *Radiologie a válka (La radiologie et la guerre)*, která vyšla v roce 1921. Po válce pokračovala ve své práci v Ústavu a zároveň jezdila po celém světě, přednášela a sbírala prostředky pro další výzkum. Získala mnohé další ceny, a dokonce v roce

1921 na cestě do USA, kde byla triumfálně přivítána, dostala od prezidenta Hardinga jeden gram radia pro své další výzkumy.

Zemřela 4. července 1934 na leukemii, pravděpodobně vyvolanou kontaktem s radioaktivními materiály, se kterými celý život pracovala bez ochranných pomůcek. Pohřbena byla ve Sceaux vedle Pierra, jak si to přála. V roce 1995 byly její ostatky přeneseny pod kopuli pařížského Pantheonu, a tak Paříž alespoň posmrtně ocenila její obrovské zásluhy.

Co by nám všem Marie Curie-Sklodovská mohla sdělit dnes?

Že stojí za to pracovat ve prospěch lidstva, i když nás tato práce stojí velké úsilí a někdy musíme překonat téměř nadlidské překážky. Že stojí za to dát svému životu smysl a naplňovat ho vždy s velkou skromností, poctivostí a ušlechtilostí. Ona toho byla velkým příkladem.

Jana Aksamítová

RUJÁNA

perla Baltského moře

Bílé křídové útesy prudce se svažující do mořských vln, hluboké listnaté lesy ukrývající tajemná místa opředená legendami, překrásné všemi barvami hrající louky, pohádkové bílo-modré domečky s doškovými střechami, ale také záhadné megalitické stavby a poslední útočiště polabských Slovanů v Evropě.

To vše najdete na ostrově Rujána neboli Rügen na severu Německa, tak trochu zapomenutém a zatracovaném, neboť se jedná o jednu z mála dostupných destinací u moře z dob socialismu. Ale místa obvykle nemohou za ty, kteří si je přivlastnili, a navzdory nim žijí svým vlastním životem. Tento tajemný kout světa má navíc mnohem starší a hlubší kořeny.

Slovanské stopy

Od šestého století byl ostrov osídlen slovanským kmenem Ránů, kterým vděčí mnoho místních vesnic a také on sám za své dnešní jméno. Slované zde vybudovali silné knížectví s centrem na mysu Arkona s proslulou svatyní jejich hlavního boha Svantovíta. V období od osmého do jedenáctého století to bylo jedno z nejvýznamnějších středisek Polabských Slovanů, kteří zde čelili nájezdům Vikingů. Arkona byla dobyta až v roce 1168, „pohanští“ bohové byli spáleni a svatyně zbořena dánským králem Valdemarem I. a jeho vojáky ve jméno nového náboženství, křesťanství. Je až s podivem, jak dlouho tato slovanská výspa v již křesťanské Evropě odolávala.

Přesné místo, kde stála svatyně, již dnes bohužel nenajdeme, protože útesy se drolí a postupně je pohlcuje moře, nicméně mys je nádherný a genius loci stále silný. Jasně nebe odráží věčnou vzpomínku a vítř

vanoucí z moře jako by zpíval starodávné litanie k počtě čtyřhlavého boha. Nepřístupné útesy i nádherné barevné louky a žlutá pole si můžeme prohlédnout i z výšky, ze dvou majestátních majáků.

Nelze se ubránit paralele s egyptským ostrovem Philae, na němž stál chrám zasvěcený bohyni Isis, který byl také posledním útočištěm starobylého egyptského náboženství. I toto místo, kde odpočívá dle mýtů Osiridovo srdce, je nyní pohřbeno ve vodách Nilu, které se zvedly po stavbě Asuánské přehrady a ostrov zaplavily. Podařilo se ale rozebrat a přenést téměř do posledního kamene celý chrám a znovu jej sestavit na jiném místě. Dřevěná slovanská svatyně na Rujáně takové štěstí neměla, nebo spíše my, kteří ji už nemůžeme spatřit.

Jednou z mála hmatatelných vzpomínek na slovanské předky je dlaždice ve starobylém románském kostelíku ve vesnici Altenkirchen, které se říká Svantovítův kámen. Je na ní zobrazen muž s vousem a velkým rohem, který nápadně připomíná roh hojnosti rozšířený i v jiných kulturách. Říká se, že se jedná o jinou podobu Svantovíta, který – jak už bylo řečeno – byl obvykle zobrazován se čtyřmi hlavami.

Místní farář nabízí ve svém otevřeném výkladu několik verzí toho, co může mužská postava symbolizovat, a jedna z nich upřímně říká, že skutečnost jen tušíme, ale jistě nevíme, oč jde. A takový pocit zde na Rujáně máme často. Díky znalostem jiných civilizací, náboženství a mýtů si můžeme spojit různé střípky do mozaiky poznání, ale zároveň si musíme přiznat, že stále ještě stojíme před záhadou skrytou pod příliš hustým závojem času, která na své odhalení stále čeká.

Kamenní svědkové

Pokud toho víme málo o zdejších Slovanech, o jejich předchůdcích si může naše představivost skládat ještě barevnější obraz. Vzpomínkou na ně jsou nejrůznější megalitické stavby: kamenné mohyly, jednotlivé menhiry, které zde potkáte na každém kroku, i složitější kamenná seskupení. Slovo megalit pochází z řečtiny (*mega* znamená velký a *lithos* je kámen) a obvykle se tyto stavby dělí na tři typy:

1. *Menhiry* – osamocené vztyčené kameny vysoké jeden až dvanáct metrů, někdy tvoří i řady (např. Carnac ve Francii);
2. *Dolmeny* – jednoduché kamenné stavby, které obvykle tvoří plochý kámen uložený na dvou až čtyřech oporách;
3. *Kromlechy* – nejsložitější kamenné soustavy, obvykle kruhové, postavené z menhirů a dolmenů (např. Stonehenge ve Velké Británii).

Velkolepé megalitické stavby nacházíme po celé Evropě a nejznámější byly již uvedeny výše. Mimořádné kamenné památky ale najdeme také na Rujáně, k jejímuž koloritu neodmyslitelně patří. Lze je spatřit běžně podél cest, dokonce v soukromých zahradách, nebo se náhle vynoří v šeru lesa.

Najdeme zde mezi jiným monumentální kamenné seskupení na břehu moře, pravděpodobně zbytky zasypané hrobky lemované kameny ve tvaru lodi. U vstupu stojí dva ohromné menhiry. Opět se nabízí paralela s egyptským pojetím smrti. I zde se zemřelý vydává na cestu na onen svět, na plavbu, na níž se, osvobozen od tělesných pout, setká s bohy i se sebou samým.

Kromě velkých kamenných staveb, bloků či balvanů, zde můžeme doslova sbírat na každém kroku množství nádherných pazourků, s nimiž zdejší Slované čile obchodovali, ale také nádherně zbarvené porfyry, ruly, kousky jantaru a nejrůznější fosilie.

Věčná přítomnost posvátného

Kdo byli tajemní stavitelé těchto staveb? Kdo před tisíci lety šlapal po těchto kamenech? Kdo je opracoval ještě před příchodem Slovanů?

Staré tradice vyprávějí, že lidstvo je mnohem starší, než si myslíme, a že existovaly mnohé dnes již zaniklé a neznámé civilizace, které se od nás mohly fyzicky i psychicky velmi odlišovat. Snad proto vytvářely i stavby, které jsou dnes pro nás nepochopitelné.

To, co ale zůstává neměnné, jsou posvátná místa, která si tito stavitelé vybrali. Jako by měla svou zvláštní energii a sílu, jako by spojovala člověka se Zemí i s Nebem. Ne náhodou na místě staré kamenné svatyně bývá vztyčen křesťanský kostelík. Může to být symbol vítězství nového náboženství, ale současně je v tom i spojení s našimi předky na úrovni ducha, který nemůže být rozdělen žádnými vnějšími změnami a rozdíly.

Na Rujáně dosud najdeme místa, kde se zastavil čas. V tajemném přítmí lesa, kde probleskují sluneční paprsky, jako byste viděli u kamenné mohyly tajemnou postavu se jmelím; u jezera, na jehož dně spočívá bohyně, zahlédnete ve třpytící se vodě její meč; na bílém křídovém útesu, kde se kocháte nekonečnou zvlhnutou mořskou hladinou, by vás nepřekvapilo, kdyby vám na rameno jemně poklepal romantický malíř, který zde před více než sto lety maloval stejné scenérie, jaké se otevírají před vašimi očima.

Prostor a čas tak dostávají jinou dimenzi, ve které můžeme lépe poznat a pochopit toto místo i sebe sama.

Mgr. Ivana Hurytová

KURZ SROVNÁVACÍ FILOZOFIE A PSYCHOLOGIE VÝCHODU A ZÁPADU

Tento kurz nabízí přehled nejvýznamnějších základních poznatků o člověku, univerzu, životě a společnosti, které nám zanechaly civilizace Východu i Západu.

PROČ JE KURZ UŽITEČNÝ?

- Abychom lépe poznali sebe sama: etické otázky jednotlivce;
- Abychom do svého života vložili hloubku a nadčasovost;
- Abychom pochopili okolnosti, v nichž žijeme: hledání spravedlnosti ve společnosti, soužití mezi lidmi;
- Abychom byli hlavními tvůrci lepší budoucnosti: význam dějin pro pochopení současnosti a toho jak dnes žít a aktivně vytvářet budoucnost.

Součástí kurzu jsou cvičení rozvíjející důležité schopnosti člověka inspirovaná probíranými tématy.

TÉMATA KURZU

ČLOVĚK SÁM SE SEBOU - ZÁHADA ŽIVOTA

ČLOVĚK A JEHO PŘIROZENOST

TISÍCILETÁ INDIE

MOUDROST TIBETU

BUDDHISMUS

ČÍNA

EGYPT

ARISTOTELES

NEOPLATONIKOVÉ

ČLOVĚK A SPOLEČNOST - ČLOVĚK A SOUŽITÍ

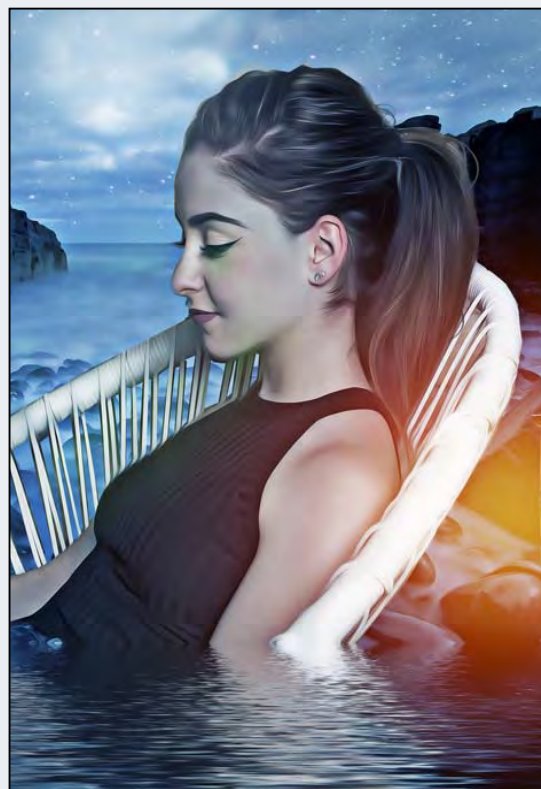
PLATONSKÁ TRADICE

ŘÍM A OBČANÉ SVĚTA

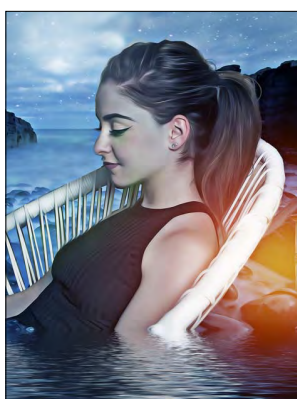
FORMY USPOŘÁDÁNÍ SPOLEČNOSTI

ČLOVĚK V PRŮBĚHU DĚJIN - MÝTUS A DĚJINY

STARODÁVNÉ VĚDY

www.akropolis.cz

FILOZOFIE PRO ŽIVOT

Kurz filozofie a psychologie Východu a Západu

Kurz nabízí přehled nejvýznamnějších základních poznatků o člověku, univerzu, životě a společnosti, které nám zanechaly civilizace Východu i Západu. Ty utvářejí opravdový pramen inspirace pro člověka, který si klade velké otázky a čelí osobním a společenským výzvám života.

Je rozdělen do tří základních modulů: první se věnuje poznání o člověku samotném (Kdo jsem?), druhý jeho vztahu k ostatním lidem a schopnosti vzájemného soužití a poslední modul zkoumá stopy jednotlivce i lidstva napříč dějinami (Odkud přicházíme a kam směřujeme?).

MARCUS AURELIUS

Film s přednáškou

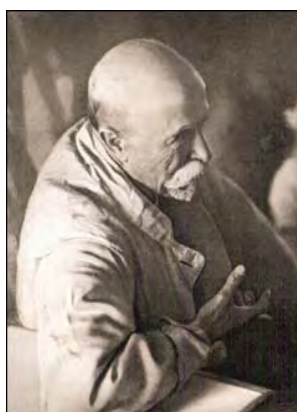
Marcus Aurelius je příkladem, že filozofie jako způsob života je výbornou volbou i pro toho, kdo je předurčen vládnout. Díky ní zůstal dobrý a nezkažený bohatstvím a mocí. Vládl v těžké době, ale svým přístupem, laskavostí a trváním na tom dobrém a prospěšném pomohl své říši prospívat jen s malými ztrátami a minimálním vlivem na kvalitu života. *Hovory k sobě* jsou intimními, ale o to cennějšími myšlenkami filozofa zapsanými do osobního deníku. Nikdy neměly být zveřejněny, ale děkujeme za to, že byly.

OTÁZKA SVOBODY

Přednáška

Ti, kdo přemýšlejí o životě, se otázkou svobody zabývají již tisíce let. Snad všichni významní myslitelé ji do svých úvah o člověku zahrnuli. Pro většinu lidí je spjata s tím nebýt omezován vnějšími okolnostmi a s možností jednat dle libosti. Filozofie však v tomto nachází úskalí. Taková svoboda obvykle následuje instinkty, emoce a vášně. Ty nás vlečou životem, aniž bychom mohli dosáhnout skutečného naplnění. Vedou nás pouze od prožitku k prožitku a přinášejí chvilkové uspokojení. Skutečná svoboda musí tedy mít zdroj jinde. Musí se opírat o jiné části naší duše a i její cíle musejí být jiné, než pouhý prožitek. Vydejme se spolu hledat svobodu, která osvobodí naše já a umožní nám skutečně Žít.

FILOZOF MASARYK

Přednáška

Na přednášce věnované T. G. Masarykovi ho představíme jako filozofa a významného humanistického myslitele 20. století. To ovšem neznamená, že se vzdálíme od jeho života a od oblasti, kde je nejvíce známý, od politiky. Masaryk vždy usiloval o propojení teorie a praxe. Jeho filozofie staví na sokratovských a platonských ideálech a směřuje k rozvoji jedince i státu.